

TIJDELIJK VERLAAGD BTW-TARIEF VOOR WERKEN DIE TOT VOORWERP HEBBEN DE LEVERING MET PLAATSIING VAN FOTOVOLTAÏSCHE ZONNEPANELEN, THERMISCHE ZONNEPANELEN EN ZONNEBOILERS EN WARMTEPOMPEN IN WONINGEN

Het btw-tarief op werken die tot voorwerp hebben de levering met plaatsing van fotovoltaïsche zonnepanelen, thermische zonnepanelen en zonneboilers en warmtepompen in woningen – voor woningen van minder dan 10 jaar – wordt verlaagd van 21 % naar 6 % vanaf 01.04.2022 tot en met 31.12.2023. De belangrijkste toepassingsvoorwaarden worden hierna vermeld.

De tijdelijke maatregel voor de levering met plaatsing van zonnepanelen en zonneboilers is, zoals voorzien, uitgedoofd op 31.12.2023. Voor de levering met plaatsing van warmtepompen is de maatregel verlengd tot en met 31.12.2024.

1. Welke werken worden beoogd door de tariefverlaging?

a) **Werk in onroerende staat dat tot voorwerp heeft de levering mét plaatsing** van:

- 1° fotovoltaïsche zonnepanelen op of in de onmiddellijke nabijheid van woningen;
- 2° thermische zonnepanelen en zonneboilers in, op of in de onmiddellijke nabijheid van woningen;
- 3° warmtepompen in, op of in de onmiddellijke nabijheid van woningen, met uitzondering (*) van warmtepompen die worden gecombineerd met een ander verwarmingstoestel dat:
  - a) samen met de warmtepomp is aangesloten op hetzelfde gemeenschappelijke hydronische warmtedistributiesysteem;
  - b) gebruik maakt van een andere energiebron dan elektriciteit;
  - c) zowel afzonderlijk als gelijktijdig kan functioneren;
  - d) al dan niet gelijktijdig werd geïnstalleerd met de warmtepomp.

(*) De toepassing van deze uitzondering voor dergelijke 'hybride warmtepompen' is in werking getreden op 01.07.2022 (zie [FAQ 3](#)).

b) **In de mate waarin het geen werk in onroerende staat betreft**, de handeling die tot voorwerp heeft zowel de **levering én de aanhechting** aan een gebouw van de goederen beoogd onder 1°, 2° of 3° als bestanddelen of de gedeelte van bestanddelen van een **elektrische installatie, sanitaire installatie of installatie voor centrale verwarming**.

Voor de leesbaarheid wordt hierna enkel gesproken van de 'werken' of de 'levering met plaatsing'.

Het verlaagd btw-tarief is ook van toepassing op alle werkzaamheden die nodig zijn voor de plaatsing van de bedoelde installaties (voorbereiding van de werf, eventuele specifieke grondwerken zoals grondboringen, elektriciteits- en loodgieterswerkzaamheden, afwerking enz.). Deze werkzaamheden dienen evenwel aan de klant te worden gefactureerd door de belastingplichtige die de eigenlijke installatie levert en plaatst (zie [FAQ 10](#)).

2. Geldt het verlaagd btw-tarief voor alle componenten van deze installaties?

Het verlaagd btw-tarief is van toepassing op alle onderdelen en toebehoren van de technische installatie die **specifiek** zijn voor het betrokken systeem (bv. bevestigingsmateriaal, kabels, leidingen, warmtewisselaars, omvormers, regelingen, circulatiepompen enz.) en die geplaatst worden in het kader van de werken. Het gaat bovendien om de **componenten die strikt nodig zijn** om de installatie te doen werken.

Het verlaagd btw-tarief is **niet** van toepassing op het **niet-specifieke gedeelte** van het beoogde verwarmings- of elektriciteitssysteem dat nodig is om de opgewekte elektriciteit of warmte in de woning te verspreiden.

Dat is bijvoorbeeld het geval met het systeem van vloerverwarming waarop bepaalde zonneboilers of een warmtepomp veelal worden aangesloten. Dat gedeelte van het globale verwarmingssysteem kan immers evenzeer worden gebruikt samen met een ander verwarmingssysteem dat bijvoorbeeld louter functioneert op basis van fossiele brandstoffen en is dus niet specifiek voor de technische installatie van een zonneboiler of een warmtepomp.

Volgende **niet-limitatieve** opsomming geeft alvast een overzicht van de bij de werken gebruikte onderdelen die beoogd zijn en die niet-beoogd zijn:

- **Fotovoltaïsche zonnepanelen** (Panelen die bestaan uit fotovoltaïsche cellen om elektrische stroom op te wekken.)

Beoogd:

- fotovoltaïsche zonnepanelen
- (hybride) omvormer (uitgezonderd de omvormer die enkel gebruikt wordt met een thuisbatterij)
- optimizers
- draagstructuur en montagemateriaal om zonnepanelen te bevestigen
- kabels tot de zekeringkast
- zekering, differentiaalschakelaar
- werken met betrekking tot deze componenten

Niet-beoogd:

- opslagbatterij/thuisbatterij
- componenten elektriciteitsnet na de zekeringkast
- laadpunt elektrisch voertuig
- slimme sturing

- **Thermische zonnepanelen en zonneboilers** (Toestellen die enerzijds bestaan uit panelen die zonlicht omzetten in warmte (thermische zonnecollectoren) en anderzijds uit een watervoorraadvat. Deze toestellen zijn bestemd om warm water op te wekken.)

Beoogd:

- thermische zonnecollectoren
- pomp (stuurt warm water naar voorraadvat)
- warmtewisselaar (verwarmt water in voorraadvat – sanitair/verwarming)
- voorraadvat (boiler)
- montagemateriaal om panelen te bevestigen
- kabels en leidingen tot het voorraadvat
- verbindingsbuizen naar de panelen

- temperatuurregelaar (sensor)
- expansievat
- werken met betrekking tot deze componenten

Niet-beoogd:

- componenten sanitair (vb. douche, bad, mengkranen, etc.) en verwarming (vb. radiatoren, vloerverwarming) in de woning
- thermostaat
- centrale verwarmingsinstallatie met fossiele brandstof (vb. aardgas, stookolie)
- de afzonderlijke installaties die voor de eventuele na- of bijverwarming van het sanitaire water zorgen (bijv. een (gecombineerde) ketel)

- **Warmtepompen** (apparaten die warmte onttrekken aan natuurlijke elementen, zoals de grond, de omgevingslucht of het grondwater, en deze warmte, na eventuele temperatuursverhoging, overbrengen in de woning).

Beoogd:

- verdamper
- condensor
- compressor
- expansieventiel
- kabels en leidingen
- werken met betrekking tot deze componenten

Niet-beoogd:

- componenten sanitair (vb. douche, bad, mengkranen, etc.) en verwarming (vb. radiatoren, vloerverwarming) in de woning
- thermostaat
- voor aannemingscontracten m.b.t. hybride warmtepompen die gesloten zijn vóór 01.07.2022: de onderdelen die betrekking hebben op de centrale verwarmingsinstallatie met fossiele brandstof (bijv. gas, stookolie) (zie [FAQ 3](#))
- voor aannemingscontracten gesloten vanaf 01.07.2022: hybride installaties (zowel de onderdelen van de traditionele verwarmingsinstallatie als de hybride warmtepomp) (zie [FAQ 3](#))

Zie evenwel [FAQ 10](#) in het geval de werken door **meerdere aannemers** worden uitgevoerd.

3. Er bestaan verschillende warmtepompsystemen. Worden ze alle beoogd door de nieuwe maatregel?

Warmtepompen zijn apparaten die warmte onttrekken aan natuurlijke bronnen, zoals de grond, de lucht of het grondwater en die warmte overbrengen in de woning.

Sommige systemen dienen enkel tot verwarming (en koeling) van het gebouw terwijl andere aangesloten zijn op de sanitaire installatie (al dan niet combi).

De leveringen met plaatsing van deze warmtepompsystemen worden beoogd door de maatregel (althans wat de specifieke componenten betreft, zie [FAQ 2](#)).

Enkel warmtepompen die bestemd zijn om de woning te verwarmen en/of van warm sanitair water te voorzien, kunnen beoogd zijn. Warmtepompen die uitsluitend dienen als koeling zijn niet beoogd.

Lucht/lucht warmtepompen die zowel warmte als koeling kunnen produceren zijn dus bedoeld voor zover de warmtefunctie niet definitief uitgeschakeld kan worden. Het is evenwel niet vereist dat de (actieve) koelfunctie (definitief) uitgeschakeld wordt.

Warmtepompboilers – zijnde een bijzondere vorm van lucht/water warmtepomp gekoppeld aan een boiler waarmee deze één onlosmakelijk geheel vormt – zijn ook bedoeld.

Hybride warmtepompen zijn – vanaf 01.07.2022 - evenwel uitgesloten van de tijdelijke maatregel. Het betreft warmtepompen die worden gecombineerd met een ander verwarmingstoestel dat:

- a) samen met de warmtepomp is aangesloten op hetzelfde gemeenschappelijke hydronische warmtedistributiesysteem (*);
- b) gebruik maakt van een andere energiebron dan elektriciteit;
- c) zowel afzonderlijk als gelijktijdig kan functioneren;
- d) al dan niet gelijktijdig werd geïnstalleerd met de warmtepomp.

(* Het begrip 'hydronische warmtedistributiesysteem' verwijst naar een systeem waarbij water de transportvloeistof is voor thermische energie.

Hybride warmtepompen zijn dus warmtepompen die niet volledige autonoom functioneren maar wel binnen een geïntegreerd verwarmingssysteem waarbij, naast de warmtepomp, nog gebruik wordt gemaakt van 'traditionele' verwarmingstechnieken die in principe gebruik maken van fossiele brandstoffen zoals bijvoorbeeld aardgas, stookolie, hout, pellets, enz.

Er wordt inzonderheid opgemerkt dat de uitsluiting zowel geldt voor de installatie van een hybride warmtepomp op het circuit van een reeds bestaand verwarmingstoestel als voor de installatie van een hybride warmtepomp tezamen met een nieuwe traditionele verwarmingsinstallatie. De uitsluiting geldt eveneens voor de *all-in-one* hybride warmtepompen die de twee technologieën combineren in één behuizing.

Deze uitsluiting voor dergelijke hybride installaties is in werking getreden op **01.07.2022**. Vóór die datum kwamen hybride installaties wel in aanmerking van de tijdelijke maatregel (met uitsluiting evenwel van de installatie van de 'traditionele' verwarmingsinstallatie op fossiele brandstoffen).

Aannemingen die betrekking hebben op de levering met plaatsing van een hybride warmtepomp waarvan de **overeenkomst gesloten is uiterlijk 30.06.2022** kunnen dus – indien alle overige voorwaarden voldaan zijn – nog altijd het voordeel van de tijdelijke maatregel genieten tot de afloop ervan. Het is evenwel van belang dat de betrokken partijen kunnen aantonen dat de overeenkomst m.b.t. de levering met plaatsing van een hybride warmtepomp gesloten werd uiterlijk 30.06.2022.

Behalve ingeval van misbruik of samenspanning tussen de partijen, zal de administratie dit laatste gegeven alvast niet betwisten wanneer de partijen beschikken over één van volgende documenten:

- een uiterlijk op 30.06.2022 door de klant voor akkoord ondertekende offerte mits de datum van ondertekening kan worden aangetoond a.d.h.v. betrouwbare elementen (er wordt in dit kader aanvaard dat de verzending per e-mail door de klant uiterlijk op 30.06.2022 als bewijs kan dienen);
- een uiterlijk op 30.06.2022 door de partijen ondertekende overeenkomst mits de datum van ondertekening kan worden aangetoond a.d.h.v. betrouwbare elementen;
- een betalingsbewijs m.b.t. een door de klant uiterlijk op 30.06.2022 uitgevoerde betaling indien het betalingsbewijs expliciet verwijst naar de betrokken offerte of overeenkomst;

- een uiterlijk op 30.06.2022 uitgereikte (voorschot)factuur die voldoende gedetailleerd is om de toepassing van het btw-tarief van 6% te rechtvaardigen.

De partijen kunnen uiteraard andere bewijsmiddelen van gemeen recht (met uitzondering van de eed) voorleggen die, geval per geval, door de administratie kunnen worden onderzocht.

4. Vanaf wanneer is deze tariefverlaging van toepassing? Tot wanneer?

De tijdelijke btw-verlaging van 6 % is, indien alle voorwaarden voldaan zijn, van toepassing op de **btw** geheven van de werken met betrekking tot de levering met plaatsing van fotovoltaïsche zonnepanelen en thermische zonnepanelen en zonneboilers die **opeisbaar** wordt **vanaf 01.04.2022 tot en met 31.12.2023**.

Voor de werken met betrekking tot de levering met plaatsing van **warmtepompen** (zie [FAQ 3](#) welke warmtepompen in aanmerking komen voor het verlaagde btw-tarief), is de tijdelijke btw-verlaging echter van toepassing op de btw die opeisbaar wordt vanaf **01.04.2022 tot en met 31.12.2024**.

Inzake het tijdstip van opeisbaarheid zijn van belang: de datum van het uitreiken van een factuur (*) of een betaling door de klant (**).

Voor eenzelfde klant kunnen dus verschillende btw-percentages van toepassing zijn. Concreet is het mogelijk dat een voorschot dat werd betaald in februari 2022 onderworpen is aan het btw-tarief van 21 % btw en het saldo dat wordt gefactureerd in mei 2022 onderworpen kan zijn aan het btw-tarief van 6 %.

(*) Indien een factuur wordt uitgereikt vóór de 15de dag van de maand volgend op de voltooiing van de dienst, dan wordt de btw opeisbaar over het gefactureerde bedrag. De btw wordt in elk geval opeisbaar op de vijftiende dag van de maand volgend op de maand waarin de dienst is verricht, wanneer geen factuur werd uitgereikt vóór deze datum.

(**) Indien de klant een (vooruit)betaling doet alvorens er een (voorschot)factuur wordt uitgereikt en alvorens de dienst is verricht, maakt die (vooruit)betaling de btw opeisbaar over het betaalde bedrag op de dag van de betaling.

Het is daarentegen niet van belang wanneer de overeenkomst werd ondertekend of wanneer de offerte werd aanvaard. In de praktijk is het tijdstip waarop de werken werden/worden uitgevoerd in principe minder van belang.

5. Mijn aannemer heeft reeds een voorschotfactuur uitgereikt op 15.03.2022 met toepassing van het btw-tarief van 21 %. Kan ik hem vragen deze factuur te crediteren en een nieuwe factuur uit te reiken met toepassing van het verlaagd btw-tarief?

Indien reeds werd gefactureerd of voorschotten werden betaald vóór 01.04.2022 is het verlaagde btw-tarief niet van toepassing. Vóór 01.04.2022 uitgereikte facturen crediteren en de datum aanpassen om het verlaagde btw-tarief te kunnen genieten wordt niet aanvaard: deze btw werd reeds opeisbaar en het normale btw-tarief van 21 % is van toepassing.

6. Welke zijn de voorwaarden om in aanmerking te komen van het tijdelijk verlaagde tarief?

Er zijn **vijf** voorwaarden:

1) De dienst wordt verstrekt en gefactureerd aan een « eindverbruiker ».

Het begrip 'eindverbruiker' heeft hier dezelfde draagwijdte als voor rubriek XXXI, van tabel A, van de bijlage bij het koninklijk besluit nr. 20. Meer informatie hierover vindt u in deze [FAQ](#) inzake verbouwen en de [Btw-Commentaar, Hoofdstuk 7: Tarieven van de belasting, Afdeling 4, Titel 8 'Werk in onroerende staat met betrekking tot privéwoningen', rubriek B](#) (raadpleegbaar op www.fisconetplus.be).

De eindverbruiker kan zowel een eigenaar zijn, een vruchtgebruiker, een huurder of ieder ander persoon die het genot heeft van de woning.

De beoogde gebouwen zijn:

- privéwoningen;
- verblijfsinrichtingen voor bejaarden welke door de bevoegde overheid zijn erkend;
- internaten die zijn toegevoegd aan scholen of universiteiten of die ervan afhangen;
- jeugdbeschermingstehuizen en residentiële voorzieningen die op duurzame wijze, in dagen nachtverblijf, minderjarigen huisvesten en die erkend zijn door de bevoegde overheid;
- opvangtehuizen die in dag- en nachtverblijf thuislozen en personen in moeilijkheden huisvesten en die erkend zijn door de bevoegde overheid;
- psychiatrische verzorgingstehuizen die op een duurzame wijze in dag- en nachtverblijf personen met een langdurige en gestabiliseerde psychische stoornis of mentaal gehandicapten huisvesten en die door de bevoegde overheid erkend zijn;
- gebouwen waar, ten titel van een initiatief van beschut wonen erkend door de bevoegde overheid, het op een duurzame wijze huisvesten in dag- en nachtverblijf en het begeleiden van psychiatrische patiënten plaatsheeft.

2) De woning wordt, na de uitvoering van de werken, daadwerkelijk hetzij uitsluitend, hetzij hoofdzakelijk, als privéwoning wordt gebruikt.

Drie verschillende situaties kunnen zich voordoen:

- a) de woning wordt uitsluitend aangewend als privéwoning: het btw-tarief van 6 % is van toepassing op de werken.
- b) het gebouw wordt uitsluitend voor beroepsdoeleinden gebruikt: het btw-tarief van 21 % is van toepassing op de werken.
- c) de woning heeft een gemengd gebruik (privé/beroeps) dan kan het btw-tarief van 6 % op de volledige werken worden toegepast indien:
  - de privéaanwending overwegend is (en de beroepsaanwending dus bijkomstig is)
  - en indien de installatie gebruikt wordt voor het geheel van de woning.

Indien de werken uitsluitend worden uitgevoerd aan beroepslokalen, dan geldt het btw-tarief van 21 %.

Bij een gemengd gebruik waarbij de beroepsaanwending overwegend is, en voor werken die betrekking hebben op het gehele gebouw, dient de prijs te worden opgesplitst.

3) De eerste ingebruikneming van de woning vindt plaats in de loop van een kalenderjaar dat minder dan tien jaar voorafgaat aan de eerste factuur met betrekking tot die handelingen.

De werkzaamheden opgesomd in [FAQ 2](#) kunnen onderworpen zijn aan een verlaagd btw-tarief op basis van een **vaste regeling** wanneer de woning reeds minstens 10 jaar in gebruik is. De toepassing van dat verlaagd btw-tarief van 6 % is onderworpen aan voorwaarden (zie ook [FAQ 19](#)).

De huidige **tijdelijke maatregel** maakt dat het verlaagd btw-tarief van 6 % ook van toepassing is op woningen die minder dan 10 jaar in gebruik genomen zijn. De voorwaarden van deze tijdelijke maatregel verschillen overigens van deze van de vaste regeling.

Het is dus belangrijk om vast te stellen of de ene of de andere regeling van toepassing is. Dat gebeurt op basis van de 'ouderdom' van de woning. Om dat vast te stellen zijn twee tijdstippen van belang: de datum van eerste ingebruikneming van de woning en het tijdstip waarop de eerste factuur met betrekking tot de werkzaamheden opgesomd in [FAQ 2](#) wordt uitgereikt.

Het bewijs van de datum van 'de eerste ingebruikneming' kan geleverd worden door alle feitelijke gegevens en alle rechtsmiddelen. Het gaat om het tijdstip waarop u de woning daadwerkelijk voor het eerst heeft bewoond (zelfs indien het slechts een gedeeltelijke ingebruikneming betreft).

Wat het criterium betreft van eerste factuur met betrekking tot die handelingen dient als volgt te worden gehandeld:

Voorbeeld 1:

Eerste ingebruikneming in de loop van 2017. Betreft levering met plaatsing van warmtepompinstallatie.

- *Voorschotfactuur: 12.12.2021: tarief 21 % (woning minder dan 10 jaar geleden in gebruik genomen)*
- *Factuur start werken: 15.03.2022: tarief 21 % (idem, bovendien opeisbaarheid vóór 01.04.2022: maatregel nog niet in werking getreden)*
- *Factuur einde werken: 25.05.2022: tarief 6 % (toepassing tijdelijke maatregel)*

Voorbeeld 2:

Eerste ingebruikneming in de loop van 2013. Betreft levering met plaatsen van warmtepompinstallatie.

- *Voorschotfactuur: 12.12.2021: tarief 21 % (woning minder dan 10 jaar geleden in gebruik genomen)*
- *Factuur start werken: 15.11.2022: tarief 6 % (toepassing tijdelijke maatregel)*
- *Factuur einde werken: 05.01.2023: tarief 6 % (toepassing vaste regeling)*

4) De installatie moet voldoen aan bepaalde referentienormen inzake uitstoot voorzien in de Europese reglementeringen.

5) De facturen met betrekking tot de werken moeten volgende vermelding bevatten:

'Btw-tarief: Bij gebrek aan schriftelijke betwisting binnen een termijn van één maand vanaf de ontvangst van de factuur, wordt de klant geacht te erkennen dat (1) de werken worden verricht aan een woning waarvan de eerste ingebruikneming heeft plaatsgevonden in een kalenderjaar dat minder dan tien jaar voorafgaat aan de datum van de eerste factuur met betrekking tot die werken, (2) de woning, na uitvoering van die werken, uitsluitend of hoofdzakelijk als privéwoning wordt gebruikt en (3) de werken worden verstrekt en gefactureerd aan een eindverbruiker. Wanneer minstens één van die voorwaarden niet is voldaan, zal het normale btw-tarief van 21 pct. van toepassing zijn en is de afnemer ten aanzien van die voorwaarden aansprakelijk voor de betaling van de verschuldigde belasting, interesten en geldboeten.'

De bouwheer wordt aansprakelijk geacht voor de correcte toepassing van het verlaagd btw-tarief als zou blijken dat de voorwaarden opgenomen in die vermelding niet vervuld zijn en de vermelding op de factuur door hem niet tijdig werd betwist.

7. Ik ben bezig met de oprichting van mijn privéwoning die bijgevolg nog niet in gebruik is genomen. Kan ik de maatregel genieten als bouwheer?

Ja.

8. Ik heb een privéwoning op plan aangekocht. De oprichting ervan omvat eveneens de installatie van een warmtepomp. Kan ik het verlaagd btw-tarief genieten met betrekking tot die installatie?

Neen. De aankoop op plan betreft de levering van een nieuwe woning (in zijn toekomstige staat van afwerking). Leveringen zijn niet beoogd door deze maatregel (*). Bijgevolg kan u op basis hiervan het verlaagd btw-tarief niet genieten.

(*) Een btw-verlaging is bovendien enkel mogelijk voor goederen en diensten die voorkomen op bijlage III van de btw-richtlijn 2006/112/EG. Ook de nieuwe tekst van bijlage III staat énkél een tariefverlaging toe voor de levering én installatie van deze goederen.

Wanneer de plaatsing van de warmtepomp gebeurt in uitvoering van een koopovereenkomst met betrekking tot die woning, dan moet de prijs van de installatie worden begrepen in de maatstaf van heffing met betrekking tot de levering van de woning waarover, in de regel, het normale btw-tarief van 21 % dient te worden toegepast.

Verkopen op plan betreft de levering van een woning aan de klant, geen levering en installatie van bepaalde installaties. De totale prijs van een aangekochte nieuwe woning, inclusief een warmtepomp en/of zonneboiler en/of zonnepanelen, moet dus – in de regel - onderworpen worden aan het normale btw-tarief van 21 %.

9. Ik heb met een bouwpromotor een aannemingsovereenkomst gesloten voor de oprichting van een gebouw op mijn grond. Het gebouw zal uitgerust worden met zonnepanelen en een warmtepomp. Kan ik de maatregel genieten?

In de veronderstelling dat het een aannemingsovereenkomst betreft en u bijgevolg handelt als bouwheer, kan u de maatregel genieten. Dit is zowel het geval indien u rechtstreeks met de installateur van de zonnepanelen en warmtepomp (zie [FAQ 3](#) welke warmtepompen in aanmerking komen voor het verlaagde btw-tarief) een overeenkomst sluit als wanneer deze installateur in onderaanneming werkt voor de bouwpromotor en de bouwpromotor de installatie aan u doorfactureert.

10. Voor de installatie van een warmtepomp heb ik aannemer A aangesproken die een grondboring zal uitvoeren. Daarna zal aannemer B de warmtepomp leveren en plaatsen waarbij hij uiteraard gebruik maakt van de door A verrichtte grondwerken. Kunnen de werken uitgevoerd door A het verlaagd btw-tarief genieten?

Neen. De werken die aannemer A uitvoert kunnen op zich beschouwd immers niet aangemerkt worden als de levering met installatie van een warmtepomp.

Het kan voorkomen dat aannemer A zijn diensten factureert aan aannemer B. In die relatie wordt de btw tegen het normale btw-tarief voldaan door B (verlegging van heffing). Wanneer B vervolgens aan u, de eindklant, factureert is de toepassing van het verlaagd btw-tarief over het geheel van de werken (zie [FAQ 3](#) welke warmtepompen in aanmerking komen voor het verlaagde btw-tarief) wel mogelijk.

11. Kan het verlaagd btw-tarief van toepassing zijn indien de eigenaar van de woning de zonnepanelen niet op zijn woning plaatst maar bijvoorbeeld op zijn tuinhuis, carport, gewoon in de tuin?

Wanneer de zonnepanelen verbonden zijn met de elektrische installatie van de woning wordt de levering met plaatsing ervan op of in de buurt van de woning beoogd door deze tijdelijke maatregel.

12. Ik laat een warmtepomp (met of zonder zonnepanelen) installeren om mijn zwembad te verwarmen. Heb ik recht op het tijdelijk verlaagde btw-tarief?

Neen. Het verlaagde btw-tarief is niet van toepassing op de handelingen met betrekking tot de technische installaties die uitsluitend instaan voor de energie- of warmtevoorziening van elementen van de woning die niet voor bewoning in de strikte zin worden gebruikt zoals zwembaden, sauna's en dergelijke constructies.

13. Ik laat een warmtepomp (met of zonder zonnepanelen) installeren om mijn woning mee te verwarmen maar tegelijk ook mijn zwembad. Heb ik recht op het tijdelijk verlaagde btw-tarief?

Ja, omwille van de onmogelijkheid om het door die technische installaties opgewekte gedeelte van de energie of van de warmte voor bewoning te onderscheiden (zie [FAQ 3](#) welke warmtepompen in aanmerking komen voor het verlaagde btw-tarief).

14. Ik ben handig en wens zelf zonnepanelen, een zonneboiler of een warmtepomp te installeren in mijn privéwoning. Geldt het verlaagd btw-tarief ook voor de aankoop van deze installaties en het nodige materiaal?

Neen. De loutere aankoop* van materialen blijft onderworpen aan het normale btw-tarief van 21 %.

* Een btw-verlaging is enkel mogelijk voor goederen en diensten die voorkomen op bijlage III van de Europese btw-richtlijn 2006/112/EG. Ook de nieuwe tekst van bijlage III geeft lidstaten enkel de mogelijkheid een tariefverlaging voor de levering én installatie van deze goederen uit te werken via nationale wetgeving.

15. Mijn woning, die uitgerust is met een warmtepompsysteem, is minder dan 10 jaar geleden in gebruik genomen. Is het verlaagd btw-tarief ook van toepassing op het onderhoud van de installatie?

Neen. Deze tijdelijke maatregel is niet van toepassing op het onderhoud en nazicht van deze installaties.

16. Is het verlaagd btw-tarief eveneens van toepassing voor de levering en plaatsing van zonnepanelen op een appartementsgebouw dat uitsluitend voor particuliere bewoning dient en waarvan een deel van de appartementen verhuurd wordt waarbij de factuur van de levering en plaatsing van de zonnepanelen aan de eigenaar(s) van de appartement(en) uitgereikt zal worden?

Ja. De eigenaars treden hier op als 'eindgebruikers' in de zin van deze regeling.

17. De mede-eigenaars van een appartementsgebouw wensen zonnepanelen te plaatsen om de gemeenschappelijke delen van elektriciteit te voorzien. Worden deze werken beoogd door de tijdelijke maatregel?

Voor het bepalen van het toe te passen tarief in geval van werken die worden verricht, hetzij aan de gemeenschappelijke delen van het gebouw, hetzij aan de privaatieve delen met betrekking tot de appartementen, moet de toestand appartement per appartement worden beoordeeld, overeenkomstig de aan elk appartement gegeven bestemming

Indien de werken worden uitgevoerd voor de gemeenschappelijke delen van een appartementsgebouw, en indien elke mede-eigenaar in de kosten bijdraagt in functie van zijn onverdeeld deel in de gemeenschappelijke delen, hangt het toepasselijke btw-tarief op ieders deel in de kosten af van de bestemming die hij aan zijn appartement heeft gegeven.

Voorbeeld:

Voor het elektriciteitsverbruik met betrekking tot de gemeenschappelijke delen van een appartementsgebouw worden op het dak van het gebouw zonnepanelen geplaatst. Het

appartementengebouw bestaat uit een gelijkvloers (2 commerciële ruimtes) en 3 verdiepingen met telkens 2 appartementen. Eén van de appartementen wordt gebruikt als advocatenkantoor; de overige appartementen worden uitsluitend gebruikt voor privéwoning. De eerste ingebruikneming van het gebouw heeft plaatsgevonden in de loop van 2019. Het aandeel van iedere mede-eigenaar in de gemene delen is hetzelfde en de 5 voor privéwoning bestemde appartementen voldoen op individuele basis aan de voorwaarden van de tijdelijke maatregel. Bijgevolg kan het aandeel van de mede-eigenaars van die 5 appartementen in de levering met plaatsing van de zonnepanelen onderworpen zijn aan het btw-tarief van 6 %. Het overige aandeel is evenwel onderworpen aan het normale btw-tarief van 21 %.

Opdat de aannemer met kennis van zaken een factuur zou kunnen uitreiken aan de vereniging van de mede-eigenaars en zo nodig de prijs te kunnen splitsen dient hij te beschikken over de noodzakelijke elementen ter rechtvaardiging van een verlaagd btw-tarief voor dergelijke onroerende werken (bv. omtrent de werkelijke bestemming van de appartementen, de ouderdom van het gebouw ...) en eventueel ook over de gegevens in verband met het aandeel van iedere mede-eigenaar in de gemene delen.

Betreffende de bepaling van de datum van eerste ingebruikneming bij appartementengebouwen, dient volgend onderscheid te worden gemaakt.

Voor de werken verricht aan de gemeenschappelijke delen van het appartementengebouw wordt, voor het bepalen van de ouderdom van dit gebouw, rekening gehouden met de datum van eerste ingebruikneming van het eerste appartement.

Voor de werken uitgevoerd aan de privaatieve delen van een appartement, geldt de datum van eerste ingebruikneming van dat appartement.

18. Geldt het verlaagd btw-tarief ook voor een vakantiewoning of een tweede verblijf gelegen in België?

Het verlaagd btw-tarief kan van toepassing zijn voor een vakantiewoning of tweede verblijf, voor zover aan de voorwaarden voor de toepassing van de maatregel is voldaan.

19. Mijn woning is ouder dan 10 jaar. Kan ik ook het verlaagde btw-tarief genieten?

Voor woningen die 10 jaar of ouder zijn, bestaat er een vaste (niet-tijdelijke) regeling voor de toepassing van het btw-tarief van 6 %. Het betreft het btw-tarief van 6 % op de werken die de omvorming, renovatie, rehabilitatie of verbetering van een woning tot voorwerp hebben (zie rubriek XXXI van tabel A, van de bijlage bij het koninklijk besluit nr. 20 van 20.07.1970 inzake btw-tarieven).

Voor woningen die minstens 10 jaar in gebruik zijn genomen, kan het btw-tarief van 6 % bovendien wel van toepassing zijn op het onderhoud en nazicht van de installaties. Dit onder de voorwaarden van rubriek XXXI, van tabel A, van het koninklijk besluit nr. 20.

Voor meer informatie wordt verwezen naar de [FAQ inzake verbouwen](#) en de [Btw-Commentaar, Hoofdstuk 7: Tarieven van de belastingen, Afdeling 4, titel 8 \(*\)](#).

(*) Op de datum van publicatie van deze FAQ betreft het de Btw-Commentaar - versie 01.06.2023. De Btw-Commentaar wordt jaarlijks bijgewerkt zodat bepaalde punten eventueel niet meer up-to-date zijn.

20. Om mij optimaal te laten genieten van de tijdelijke maatregel, stelt de aannemer mij voor om de werken of onderdelen die uitgesloten zijn van het btw-tarief van 6 % 'gratis of tegen sterk verminderde prijs' te verrichten en de prijs van de warmtepomp te verhogen. Mag dit?

Een dergelijke praktijk kan als rechtsmisbruik worden gekwalificeerd.

21. Ik heb een privéwoning op plan aangekocht (onderworpen aan het btw-tarief van 21 %) die momenteel in oprichting is. Naar aanleiding van de invoering van het tijdelijk verlaagd btw-tarief wordt mij voorgesteld dat de installateur van een warmtepomp mij (de koper) rechtstreeks de levering met plaatsing ervan factureert. Kan ik op die manier inderdaad het verlaagd btw-tarief genieten?

Een dergelijke werkwijze kan gekwalificeerd worden als misbruik indien de administratie vaststelt dat partijen door op die manier te handelen hoofdzakelijk tot doel hadden een fiscaal voordeel te bekomen.

22. In de loop van 2023 aanvaard ik een offerte voor de levering met plaatsing van een zonneboiler. De werken beginnen pas in 2024 maar de aannemer stelt mij voor om al een belangrijk aandeel van de prijs te factureren in 2023 aan het btw-tarief van 6 %. Is dat toegelaten?

Betreffende de werken die slechts opgestart worden na 31.12.2023, zal de administratie erover waken dat er juist vóór het uitdoven van de maatregel niet wordt overgegaan tot een overdreven vooruitfacturering of betaling van voorschotten die op een buitensporige wijze de daadwerkelijk verrichte diensten zou overschrijden. De administratie kan dan rechtsmisbruik (artikel 1, § 10, van het Btw-Wetboek) inroepen, zeker indien dit niet overeenstemt met de normale handelspraktijken van uw aannemer.

Hetzelfde principe geldt voor de levering met plaatsing van warmtepompen waarbij de regeling uitdooft op 31.12.2024.

23. Werd deze tijdelijke maatregel verlengd na 31.12.2023?

Enkel de tijdelijke tariefverlaging voor de levering met plaatsing van **warmtepompen** - in privéwoningen jonger dan 10 jaar - is **verlengd** tot en met 31.12.2024 (zie [bericht van 5 december 2023](#) en de [programmawet van 22 december 2023](#) (Belgisch Staatsblad van 29 december 2023, artikel 61)). De voorwaarden om van het btw-tarief van 6 % te genieten, blijven ongewijzigd.

Vanaf 01.01.2024 is de levering met plaatsing van zonnepanelen en thermische zonnepanelen en zonneboilers - in privéwoningen jonger dan 10 jaar - dus opnieuw onderworpen aan het btw-tarief van 21%.